

LBRIS

We know
books

REMUS UNGUREANU

CENTIMETRUL FINANCIAR AL VIEȚII

*„Este un ghid. Un GPS interior
care te ajută să îți stabilești o
destinație financiară și să-ți
recunoști drumul, cu borne
clare pe parcurs.”*

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2026

CUPRINS

PROLOG	7
MANIFESTUL AUTORULUI	9

PARTEA 1

1. RĂDĂCINA: PUNCTUL ZERO AL POTENȚIALULUI. NIMENI NU SE NAȘTE ȘTIIND CE ESTE UN BAN, DAR TOȚI NE NAȘTEM ÎNTR-O POVESTE DESPRE BANI..... 13

2. PRIMUL CENTIMETRU CU SENS: COPILUL ȘI PRIMELE LECȚII DESPRE BANI. NU TOȚI COPIII PRIMESC ACEEAȘI MOȘTENIRE, UNII PRIMESC BANI, ALȚII CONVINGERI, IAR CEI MAI NOROCOȘI, VALORI..... 29

3. ADOLESCENȚA, URMĂTORUL PAS, **URMĂTORII CENTIMETRI.** PRIMII BANI, PRIMELE DECIZII. ÎN ADOLESCENȚĂ, BANII SUNT DESPRE IDENTITATE, NU DESPRE VALOARE..... 45

4. CENTIMETRUL ÎNVĂȚĂRII: TÂNĂRUL ȘI GREȘELILE NECESARE. FIECARE PAS GREȘIT E O LECȚIE PLĂTITĂ ÎN AVANS PENTRU SUCCESUL CARE URMEAZĂ..... 59

5. TÂNĂRUL ADULT (20-30 cm). CÂND
RESPONSABILITATEA ÎNTÂLNEȘTE REALITATEA.
LIBERTATEA ADEVĂRATĂ ÎNCEPE ÎN ZIUA ÎN
CARE PLĂTEȘTI PRIMA TA FACTURĂ. 79

**6. TINERETUL (20-30 cm) –
„CENTIMETRUL DECIZIILOR MARI”.**
DECIZIILE MARI NU SE IAU ÎN GRABĂ.
ELE SE CONSTRUIESC, CENTIMETRU CU
CENTIMETRU, ÎN TĂCEREA DINTRE CINE
CREZI CĂ EȘTI ȘI CINE DEVII. 91

7. CENTIMETRUL RESPONSABILITĂȚII.
FAMILIA ȘI SIGURANȚA. RESPONSABILITATEA
NU ESTE O POVARĂ. ESTE DOVADA IUBIRII. 109

PARTEA A 2-A

7.bis DOUĂ LUMI, UN ADEVĂR. NU BANII
DESPART GENERAȚIILE, CI FELUL ÎN CARE
SUNT ÎNȚELEȘI..... 125

8. CENTIMETRUL CREȘTERII (40-50 cm).
DE LA SIGURANȚĂ LA PROSPERITATE 145

9. LINIȘTEA CA MOȘTENIRE. CUM SE
CONSTRUIEȘTE, CUM SE TRANSMITE,
CUM SE TRĂIEȘTE..... 177

10. CENTIMETRUL MOȘTENIRII (60 cm +).
CÂND LAȘI CEVA MAI MULT DECÂT BANI 231

PILDE 253

CONCLUZIE: CENTIMETRUL CARE ÎNCEPE ABIA ACUM ... 261

TESTIMONIALE 275

PROLOG

Această carte pornește de la o metaforă simplă:

100 de centimetri. O viață.

Metafora benzii de 100 cm: fiecare centimetru = 1 an de viață. Fiecare centimetru reprezintă o etapă, un an, un fragment de drum în care timpul, banii, emoțiile și valorile tale se întâlnesc. Nu ca să fie comparate cu ale altora, ci ca să fie înțelese de tine.

Pentru că problema reală a vieții nu este că nu avem suficient timp sau suficienți bani. Problema este că, de cele mai multe ori, nu știm ce facem cu ele atunci când le avem.

Banii nu sunt un scop în sine. Ei sunt doar una dintre formele prin care timpul tău capătă formă. Felul în care îi câștigi, îi cheltuiești, îi economisești sau îi ignori modelează calitatea fiecărui centimetru din viața ta.

.....
„De ce viața se măsoară în centimetri și nu în ani?”
.....

Dacă te-ai opri acum o clipă și ți-ai imagina viața ca pe o bandă de măsurat, nu ca pe o succesiune de ani, ci ca pe o linie de 100 de centimetri, fiecare centimetru ar începe să capete o

greutate diferită. Nu pentru că timpul ar fi mai scurt, ci pentru că, brusc, devine vizibil.

Un centimetru nu pare mult. Dar, când îl privești atent, îți dai seama că într-un singur centimetru pot încăpea decizii care schimbă direcții, frici care te opresc, alegeri care te cresc sau compromisuri care te micșorează. Introducerea ideii de educație financiară ca hartă de viață, nu doar ca plan de bani.

Conștientizarea limitelor. Viața nu se întinde la infinit. Nu se lungește dacă amâni. Dar se poate umple sau se poate irosi.

Centimetrul vieții: măsoară, nu compara.

MANIFESTUL AUTORULUI

*răspuns la întrebarea
„De ce am scris această carte”*

Această carte nu este despre îmbogățire. Nu este un manual care să te învețe ce să faci cu banii tăi, nici un profesor care te ascultă și îți spune unde ai greșit.

Da, îți voi lansa niște provocări. Totul depinde de tine cum răspunzi la ele, dar nu vei găsi aici rețete rapide, liste cu „pași spre succes” sau formule magice pentru independență financiară. Vei găsi, în schimb, provocări, povești, reflecții și poate, la final, o oglindă în care să te vezi mai clar.

„*Centimetrul Financiar al Vieții*” nu este o lecție despre bani, ci o călătorie prin timp, măsurată în sens, nu în cifre.

Este un ghid. Un GPS interior care te ajută să îți stabilești o **destinație financiară** și să-ți recunoști drumul, cu borne clare pe parcurs. Pentru că, așa cum nu pleci într-o călătorie fără hartă, nu ar trebui să trăiești fără un sens financiar.

Această carte nu-ți spune unde să mergi, ci te ajută să descoperi drumul tău.

Fiecare centimetru este o etapă, o porțiune de viață, un loc unde se întâlnesc deciziile, emoțiile și valorile tale. Uneori vei merge mai repede, alteori te vei opri. Uneori vei rătăci direcția, alteori vei găsi bornele care te reazăază.

Important este să nu te oprești din măsurat. Să știi unde ești. Să știi de ce ai pornit. Pentru că, în final, ***viața nu se măsoară în ani sau în bani, ci în felul în care ai ales să o trăiești.***

De ce am scris această carte?

Pentru că am întâlnit oameni care aveau totul, dar nu aveau liniște și oameni care aveau foarte puțin, dar trăiau împăcați. Pentru că am înțeles, după ani de lucru cu mii de familii, că educația financiară nu înseamnă doar cifre și planuri, ci conștiință, echilibru și iubire față de propria viață și a celor din jur.

Am scris această carte pentru cel care se caută, pentru părințele care vrea să lase mai mult decât bunuri, pentru tânărul care vrea să înțeleagă de ce greșelile nu sunt sfârșitul și pentru omul care vrea, măcar o dată, să-și măsoare viața în sens, nu în bani.

Dacă această carte te face să te oprești o clipă și să spui: ***Aici sunt. Așa am ajuns. De aici pot construi...*** atunci și-a îndeplinit scopul.

Un centimetru trăit cu sens valorează mai mult decât o viață măsurată în cifre.

Remus Ungureanu

LBRIS

We know
books

**CENTIMETRUL
FINANCIAR
AL VIEȚII**

REMUS UNGUREANU

1.

CAPITOLUL

**RĂDĂCINA: PUNCTUL ZERO
AL POTENȚIALULUI. NIMENI
NU SE NAȘTE ȘTIIND CE
ESTE UN BAN, DAR TOȚI NE
NAȘTEM ÎNTR-O POVESTE
DESPRE BANI.****1. PRIMUL CONTACT CU BANII**

Andrei avea patru ani când a găsit pe covor câteva monede rămase din buzunarul tatălui.

Le lovea una de alta și râdea de clinchetul metalic, ca și cum ar fi descoperit o comoară.

Mama i-a strigat din bucătărie:

— Ai grijă, mami, nu le pierde, că banii nu se găsesc pe jos!

Andrei s-a oprit brusc.

Nu înțelegea ce sunt „banii”, dar tonul mamei i s-a imprimat în minte ca o regulă.

Banii sunt ceva ce poți pierde.

A fost prima lecție, deși nimeni nu-și propusese s-o dea.

Așa începe totul. Nu la bancă, nu la școală, ci între pereții casei.

Între o replică aruncată la întâmplare și un gest repetat fără intenție. Acolo se scrie primul capitol din povestea fiecărui om despre bani.

Un copil nu înțelege valoarea, ci emoția din spatele ei. El percepe tonul vocii, tensiunea din tăceri, bucuria sau frustrarea din gesturi. Când aude des „*nu ne permitem*”, înregistrează o limitare personală, nu doar economică.

2. „DE CE”-UL ASCUNS AL EDUCAȚIEI FINANCIARE

Înainte să învățăm „*cum*” să folosim banii, ar trebui să înțelegem de ce îi folosim. Oamenii nu se schimbă când află ce trebuie să facă, ci când înțeleg de ce o fac.

De ce vrem bani? Pentru libertate? Pentru siguranță? Pentru recunoaștere? Pentru liniște?

Cei mai mulți oameni nu știu să răspundă. Spun „*pentru o viață mai bună*”, dar dacă îi întrebi ce înseamnă „*mai bună*”, ezită.

Educația financiară nu e despre bani, ci despre sensul pe care îl cauți prin ei. Când vrei bani pentru libertate, cauți controlul asupra timpului. Când îi vrei pentru siguranță, cauți încrederea că viitorul nu te va surprinde nepregătit. Banii sunt limbajul prin care ne exprimăm nevoile.

De aceea, dacă nu-ți înțelegi „de ce”-ul, vei repeta aceleași greșeli, indiferent de câți bani câștigi.

3. FAMILIA: PRIMA „BANCĂ” INVIZIBILĂ

Fiecare familie este o bancă emoțională unde se depun zilnic credințe despre bani. Când tata oftează la final de lună, copilul învață că munca aduce epuizare. Când mama spune „*vom găsi o soluție*”, copilul învață că banii sunt o unealtă. Când

părinții se ceartă pentru bani, copilul învață că banii separă. Când dăruiesc, învață că banii pot uni.

În acea bancă invizibilă nu se înregistrează dobânzi, ci emoții recurente. Iar aceste emoții devin, fără să știm, codul nostru financiar de adult.

Alții aud mereu: „*banii sunt rădăcina răului*”. Unii trăiesc cu sentimentul că trebuie să adune mereu, pentru orice eventualitate. Alții cheltuie tot, convinși că viața e scurtă.

Toate aceste fraze se adună într-o arhivă emoțională numită *mentalitate financiară*.

Nu există familie care să nu predea lecții despre bani – chiar și tăcerea este o lecție.

Conform unui studiu realizat de University of Cambridge în 2013, primele tipare de comportament financiar se formează până la vârsta de șapte ani (Whitebread, D., & Bingham, S., 2013, „Habit Formation and Learning in Young Children”). Cercetările în domeniul educației financiare arată că atitudinile față de bani formate în copilărie au un impact semnificativ pe termen lung, influențând deciziile financiare de-a lungul vieții.

Fiecare adult poartă în el ecoul unei fraze auzite demult:

- ⊙ Nu avem destul.
- ⊙ Trebuie să strângi.
- ⊙ Nu risipi, îi răsună în minte.
- ⊙ Ai grijă să nu pierzi.

Aceste propoziții devin programe.

Iar aceste programe rulează în fundal toată viața, afectând decizii, cariere, relații.

4. LECȚIILE INVIZIBILE

Andrei a crescut într-o familie normală. Părinții lui nu au vorbit niciodată despre bani direct, dar totul în casă vorbea despre ei. Facturile erau discutate în șoaptă. Cadourile veneau rar, dar cu greutate.

Cuvântul „*salariu*, *venit*” avea o aură de mister. De fiecare dată când mama spunea „*vedem luna viitoare*”, Andrei simțea un gol în stomac. Nu pentru că voia lucruri, ci pentru că învăța emoția amânării.

Psihologii o numesc *emoția financiară de bază* – prima reacție pe care o ai în fața lipsei sau abundenței.

Unii simt frică, alții vinovăție, alții entuziasm. Dar emoția se fixează și devine reflex.

Un studiu global realizat de Standard & Poor's arată că doar 33% dintre adulții lumii pot fi considerați financiar alfabetizați (Klapper, L., Lusardi, A., & Van Oudheusden, P., 2015, „Financial Literacy Around the World”, Standard & Poor's Ratings Services Global Financial Literacy Survey). Asta înseamnă că două treimi dintre oameni trăiesc fără să înțeleagă exact cum funcționează banii, dobânda, investițiile sau inflația. Dar și mai puțin înțeleg cum gândesc despre bani.

Educația financiară este, în esență, educație emoțională. Dacă nu îți înțelegi emoțiile, nu îți vei înțelege deciziile.

Andrei nu știa nimic din toate acestea la zece ani, dar corpul lui învățase deja. În zilele când părinții vorbeau tensionat, el se juca în tăcere. În zilele cu bucurie, era mai îndrăzneț. A învățat că banii nu sunt doar hârtie, ci stare de spirit.

Psihologii spun că între 2 și 7 ani, copiii petrec mai mult timp în starea *theta* (unde cerebrale de 4-8 Hz) – o stare asociată

cu imaginația, creativitatea și învățarea profundă, în care sunt deosebit de receptivi la informații. Tot ce vedem, auzim și simțim devine un adevăr profund, nesupus rațiunii.

Un copil care aude mereu că *banii sunt greu de făcut* va trăi o viață întregă cu ideea că efortul financiar este o luptă fără final. Un copil care vede părinți economisind constant va asocia disciplina cu siguranța. Un copil care trăiește lipsuri va crede că prosperitatea e un privilegiu al altora.

Lețiile acestea nu se uită. Se reactivează la fiecare venit, la fiecare decizie de cumpărare, la fiecare investiție. Sunt coduri vechi, ascunse în subconștient, care ne ghidează alegerile fără să le punem sub semnul întrebării. De aceea, un adult poate câștiga bine și totuși să se simtă în nesiguranță. Nu pentru că nu are destul, ci pentru că a învățat cândva că nu e niciodată destul.

5. ROLUL PĂRINȚILOR: PRIMELE VALORI DESPRE MUNCĂ ȘI MERIT

Părinții nu oferă doar hrană, ci și filozofie de viață. Prin ei, copilul învață ce înseamnă munca, efortul, răbdarea, greșeala și bucuria.

Un părinte care se plânge zilnic de serviciu îl învață pe copil că munca e o pedeapsă. Un părinte care vorbește cu pasiune despre ceea ce face îl învață că munca e o formă de exprimare. Un părinte care spune „*nu avem bani acum, dar hai să vedem cum putem face rost*” plantează o sămânță de creativitate și speranță.

Acel „*hai să vedem cum putem face*” este mai valoros decât orice lecție de economie. Este începutul gândirii orientate spre soluție, nu spre problemă. Dacă părintele trăiește cu frică, copilul va trăi cu anxietate. Dacă părintele privește viața ca pe o oportunitate, copilul va crește cu încredere.

Într-o lume saturată de imagini cu succes rapid, părinții rămân ancora realității. Dacă un copil vede acasă echilibru între efort și răsplată, el va înțelege că succesul nu e un eveniment, ci un proces.

Un exemplu frumos vine din Japonia: acolo, în multe școli primare, copiii curăță singuri clasele. Nu pentru că nu există personal de curățenie, ci pentru a învăța respectul pentru spațiu și efortul comun. În același spirit, în familie, „*lecțiile despre bani*” nu se dau prin morală, ci prin exemplu.

6. CERCUL EMOȚIONAL AL BANILOR

Trăim într-o eră în care totul pare posibil, dar foarte puțini se simt în siguranță.

Avem aplicații de banking, investiții la un clic distanță, criptomonedă și carduri contactless. Și totuși, stresul financiar este astăzi una dintre principalele cauze de anxietate la nivel global.

Un studiu Bankrate din 2022 arată că peste 40% dintre adulții americani declară că banii le afectează negativ sănătatea mentală, reflectând stresul financiar crescut la nivel global.

Nu pentru că nu câștigă destul. Ci pentru că n-au fost învățați să se simtă în siguranță în raport cu banii.

Frica de lipsă nu dispare odată cu creșterea veniturilor – doar se mută într-un alt nivel. Cei care câștigă mai mult se tem să nu piardă; cei care câștigă mai puțin se tem să nu rămână în urmă. Iar în centrul tuturor acestor frici rămâne aceeași nevoie: *siguranța emoțională*.

Fiecare generație transmite mai departe o parte din propriul raport cu banii. Bunicii noștri au trăit frica de lipsă, părinții

noștri au trăit nevoia de stabilitate, iar noi trăim iluzia abundenței – credem că totul se poate cumpăra, imediat.

Dar emoțiile rămân aceleași: frica de a nu avea, dorința de a avea, confuzia dintre valoare și preț. Unii economisesc din frica de viitor, alții cheltuiesc din dorința de libertate. Unii evită să discute despre bani, de parcă ar fi ceva rușinos, alții îi folosesc pentru a se valida.

Fiecare leu cheltuit spune ceva despre starea ta interioară. Educația financiară nu e doar despre matematică, ci despre emoție, identitate și sens.

7. REPROGRAMAREA FINANCIARĂ

Anii au trecut, dar Andrei trăia, ca adult, exact povestea învățată în primii 10 centimetri ai vieții sale financiare. Rădăcinile emoționale nu dispar – ele ies la suprafață când apar primii bani sau prima responsabilitate.

Andrei a intrat în viața de adult.

Munca serios, dar trăia aceeași senzație: banii veneau și dispăreau fără urmă. La fiecare venit își promitea că „*luna asta o să fiu atent*”, dar emoțiile câștigau mereu. De fiecare dată când primea bani, mintea îi spunea „*pune-i deoparte*”, iar inima murmură: „*merit să mă răsfăț*”. La final rămânea cu aceeași frustrare.

A înțeles târziu că nu banii erau problema, ci relația lui cu banii. Creierul lui repeta automat scenariile copilăriei – frica de pierdere, nevoia de validare, dorința de control.

Când un prieten i-a spus: „*Banii nu sunt matematică. Sunt psihologie*”, a zâmbit. Dar apoi a început să observe.

A scris pe o foaie toate expresiile despre bani auzite în familie. Câteva zeci.

„*Banii sunt greu de făcut.*”